

Målnummer:	4459-06	Avdelning:	2
Avgörandedatum:	2009-02-12		
Rubrik:	Enbart det förhållandet att en vistelse i ett land, vars klimat erbjuder möjlighet till regelbunden solning och salta bad, har en utläkande effekt på en försäkrads hudsjukdom innebär inte att s.k. förebyggande sjukpenning enligt 3 kap. 7 b § lagen om allmän försäkring kan utgå under vistelsen, eftersom denna inte innefattar någon i lagrummet avsedd behandling av sjukdomen.		
Lagrum:	3 kap. 7 b § lagen (1962:381) om allmän försäkring		
Rättsfall:			

REFERAT

M.K-R ansökte den 31 oktober 2003 om förebyggande sjukpenning under vistelse i Thailand för perioden den 19 november - den 6 december 2003 i syfte att förbättra sin hälsa genom att förhindra uppblossande skov av eksem och förebygga ytterligare sjukskrivningsperioder.

Örebro läns allmänna försäkringskassa avslog i beslut den 16 december 2003 M.K-R:s ansökan. Som skäl för beslutet angavs bl.a. följande. Då M.K-R. under utlandsvistelsen inte fått någon medicinsk behandling av vårdpersonal uppfyller hon inte det villkor som anges i 3 kap. 7 b § lagen (1962:381) om allmän försäkring, AFL, och i vägledningen 2002:8 från Riksförsäkringsverket, trots att vistelsen syftar till att förbättra hennes hälsa.

M.K-R. överklagade beslutet och yrkade att hon skulle beviljas förebyggande sjukpenning i enlighet med ansökan. Hon anförde i huvudsak följande. Hon är i solen mellan kl.09.30 - 17.00 och badar mycket salta bad. Hennes läkare kan bekräfta att hennes hud läker bra vilket medför att hon inte behöver utnyttja Universitetssjukhusets i Örebro (USÖ) solarium. Hon går och solar en timma tre gånger per vecka fr.o.m. september - maj. Hon måste gå från arbetet vilket är ett stressmoment som förvärrar hennes eksem. Hon har under många års tid varit sjukskriven för att resa till sol och salta bad och har då bekostat resan själv. Hon åberopar kompletterande skrivelse från överläkare A-M.H. vid hudkliniken USÖ daterad den 18 december 2003 vari anføres bl.a. följande. M.K-R. har sedan flera år en gång per år själv bekostat en utlandsresa och av behandlande läkare sjukskrivits under vistelsen utomlands. Detta har tidigare godkänts av försäkringskassan, senast hösten 2002. Behandling med sol och salta bad under dessa veckor har vid samtliga tidigare tillfällen läkt hennes eksem, och inneburit en möjlighet att förhindra snabbt uppblossande svåra skov av hennes eksem och därmed förebyggt ytterligare sjukskrivningsperioder. M.K-R:s eksem förbättras av s.k. ljusterapi, som hon också får på hudkliniken, men denna terapi ger inte samma utläkande effekt som ett par veckors vistelse i utlandet med tillgång till salta bad och daglig regelbunden solning. Den här typen av behandling är vedertagen vid atopisk dermatit, men också vid psoriasis. Vid psoriasis finns möjlighet till landstingsbekostad vård på Kanarieöarna. Budgeten för dessa resor är ytterst knapp och anläggningen är sedan hösten 2002 strikt till för psoriatiker. Av denna anledning har hudläkare i flera år använt möjligheten till sjukskrivning av patienter, som alltså bekostar sin resa själva. Sol och bad ingår i dessa patienters medicinska behandling = ljusterapi, men anläggningar där vårdpersonal finns saknas för denna grupp.

Försäkringskassan vidhöll sitt beslut.

Länsrätten i Örebro län (2004-04-29, ordförande Leidzén) yttrade: Enligt 3 kap. 7 b § första stycket AFL utges sjukpenning enligt 7 § samma lag även när den försäkrade genomgår en medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering som syftar till att förebygga sjukdom eller att förkorta sjukdomstid eller att helt eller delvis förebygga eller häva nedsättning av arbetsförmågan. Som villkor gäller att behandlingen eller rehabiliteringen har ordinerats av läkare och ingår i en av försäkringskassan godkänd plan. - Enligt andra stycket skall arbetsförmågan anses nedsatt i den mån den försäkrade på grund av behandlingen eller rehabiliteringen är förhindrad att förvärsaarbete. - I Riksförsäkringsverkets Vägledning 2002:8 Sjukförsäkring och rehabilitering s. 52 f. anges bl.a. följande. För rätt till förebyggande sjukpenning krävs alltid att behandlingen eller rehabiliteringen har ordinerats av läkare och ingår i en behandlingsplan. Planen skall godkännas av försäkringskassan. För att kunna ta ställning till planen och därmed rätten till sjukpenning behöver kassan ha ett medicinskt beslutsunderlag. Detta skall beskriva omständigheterna som motiverar den förebyggande behandlingen, behandlingens art och dess betydelse för den försäkrades nuvarande eller framtida arbetsförmåga. - För rätt till sjukpenning krävs att den försäkrade får någon form av vård eller behandling av vårdpersonal. Annars kan det inte anses att hon eller han har fått en sådan medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering som avses i 3 kap. 7 b § AFL. - Av handlingarna i målet framgår bl.a. följande. Försäkringsläkaren T.A., specialist i företagshälsovård och allmänmedicin, har den 24 november 2003, med A-M.H:s läkarutlåtande som grund, angett följande på frågan om vistelsen i Thailand syftar till att förebygga eventuellt sjukdomstillstånd och förbättra M.K-R:s hälsa. - Enligt befintligt underlag finns ingen medicinsk behandling eller rehabilitering planerad under resan till Thailand. Enligt RFV:s Vägledning 2002:8 föreligger inte sjukpenning under utlandsvistelse vid sådan omständighet. T.A:s bedömning är att vistelsen i och för sig syftar till att förbättra M.K-R:s hälsa men att villkoren för förebyggande sjukpenning bör beaktas enligt ovan. - Länsrätten gör följande bedömning. - Frågan i målet är om M.K-R. kan anses genomgå en medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering genom att vistas i Thailand under perioden den 19 november - den 6 december 2003 även om hon där inte får någon form av vård eller behandling av vårdpersonal. Behandlande läkare har anfört att vistelsen i solen är en form av ljusterapi som ger mer utläkande effekt än den ljusterapi M.K-R. får på hudkliniken vid USÖ. Försäkringsläkare T.A. anser emellertid att vistelsen i Thailand inte uppfyller villkoren för förebyggande sjukpenning eftersom ingen medicinsk behandling eller rehabilitering är planerad. Länsrätten ifrågasätter inte att en vistelse i Thailand under ovan angivna period har en gynnsam effekt på M.K-R:s besvär. Emellertid kan enbart en vistelse i Thailand, med förhoppningsvis sol och salta bad, inte anses utgöra en sådan medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering som medför att M.K-R. har rätt till förebyggande sjukpenning. Mot denna bakgrund skall överklagandet avslås. - Länsrätten avslår överklagandet.

I överklagande hos kammarrätten vidhöll M.K-R. sin ansökan.

Försäkringskassan bestred bifall till överklagandet.

Kammarrätten i Jönköping (2006-06-12, Blänning, Berg, referent, Johansson samt nämndemännen Birgersson och Sandahl) yttrade: Enligt 3 kap. 7 § AFL utges sjukpenning vid sjukdom som sätter ned den försäkrades arbetsförmåga med minst en fjärdedel. I 3 kap. 7 b § AFL stadgas bl.a. följande. Sjukpenning enligt 7 § utges även när den försäkrade genomgår en medicinsk rehabilitering som syftar till att förebygga sjukdom. Som villkor gäller att rehabiliteringen har ordinerats av läkare och ingår i en av Försäkringskassan godkänd plan. - I förarbetena till 3 kap. 7 b § AFL (prop. 1991/92:40 s. 34) anförde departementschefen bl.a. följande. En reumatiker som vistas utomlands under någon vecka för s.k. klimatvård skall kunna beviljas sjukpenning under

vårdtiden trots att vederbörande arbetat heltid fram till avresedagen, dvs. utan att arbetsförmågan dessförinnan varit nedsatt. - M.K-R. inkom den 31 oktober 2003 till Försäkringskassan med en sjukanmälan för tid fr.o.m. den 19 november 2003. I ett utlåtande den 30 oktober 2003 anförde överläkaren A-M.H. vid hudkliniken på Universitetssjukhuset i Örebro följande. M.K-R. led av bl.a. atopiskt eksem med svår klåda. Den planerade rehabiliteringen, som avsåg tiden den 19 november - den 6 december 2003 bestod i vistelse i Thailand med sol, bad och hög luftfuktighet. Tidigare resor till samma mål hade haft mycket god effekt på hennes tillstånd. - A-M.H. kompletterade sitt intyg den 8 december 2003 med bl.a. följande. M.K-R. hade sedan barndomen ett utbredd atopiskt eksem med generell torrhet och rodnad med svår störande klåda, vilket medförde en sönderriven och ofta bakterieinfekterad hud. Tillståndet kunde inte botas utan hon måste lära sig att leva med sina kontinuerliga besvär och måste dagligen smörja sig flera gånger med mjukgörare och eksemsalvor. Vissa patienter hade glädje av s.k. ljusbehandling på hudklinik, vilket krävde besök minst tre gånger per vecka i perioder om ca tre månader. Ljusbehandling kunde ge tillfällig lindring och bidra till läkning. För många var det bästa dock att få vistas utomlands i sommarklimat med sol och salta bad. Genom att få en sådan medicinsk behandling ett par veckor då och då kunde de klara sig och behövde inte sjukskrivas. Så var det för M.K-R. - Med hänsyn till vad A-M.H. uttalat finner kammarrätten att M.K-R:s vistelse i Thailand får anses ha inneburit en sådana rehabilitering som avses i 3 kap. 7 b § AFL. I målet har obestritt uppgivits att M.K-R vid tidigare tillfällen under liknande förhållanden beviljats sjukpenning, senast hösten 2002. En databild hos Försäkringskassan utvisar att hon uppburit förebyggande sjukpenning för tiden den 12 - 29 november 2002. Det får därför antas att det funnits en av Försäkringskassan godkänd plan. Vid angivna förhållanden är M.K-R. berättigad till yrkad sjukpenning (jfr Regeringsrättens beslut den 9 februari 2005 i mål 2177-02). Överklagandet skall således bifallas. - Kammarrätten upphäver länsrättens dom och Försäkringskassans beslut och förklarar att M.K-R. har rätt till hel sjukpenning för tiden den 19 november - den 6 december 2003.

Försäkringskassan överklagade hos Regeringsrätten samt yrkade att kammarrättens dom skulle upphävas och länsrättens dom fastställas. Kassan anförde bl.a. följande. Frågan i målet gäller vad som avses med begreppen medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering vid bedömning av rätten till förebyggande sjukpenning enligt 3 kap. 7 b § AFL. Det finns inte något tydligt uttalande i förarbetena om innebörden av dessa begrepp och det saknas likaså vägledande avgöranden. I Försäkringskassans vägledning (Sjukpenning och samordnad rehabilitering 2004:2 version 5 s. 99) har kassan ansett att det krävs att den försäkrade får någon form av vård eller behandling av vårdpersonal för att kraven på medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering enligt 3 kap. 7 b § AFL ska anses uppfyllda. Under vistelsen i Thailand har det inte förekommit någon form av vård eller behandling av vårdpersonal. Vistelsen kan därför inte anses ha inneburit att hon undergått en sådan behandling eller rehabilitering som avses i 3 kap. 7 b § AFL.

M.K-R. bestred bifall till överklagandet och anförde bl.a. följande. Hennes läkare har skrivit sjukintyg och hon har tidigare fått göra denna resa. Försäkringskassan meddelade henne inte i tid att hon nu inte fick resa. Läkarna på Universitetssjukhuset i Örebro har inte heller fått besked om att det är nya regler som gäller. Hon har inte gjort något fel. Det är konstigt att det endast är hon bland hennes medresenärer som inte blivit godkänd. Samma regler borde gälla för alla. - Hon hänvisar till tidigare ingivet brev av den 18 december 2003 från hennes läkare, överläkaren på hudkliniken vid Universitetssjukhuset i Örebro, A-M.H.

Regeringsrätten (2009-02-12, Eliason, Nord, Kindlund, Lundin, Ståhl) yttrade: Skälen för Regeringsrättens avgörande. Enligt 3 kap. 7 § AFL utges sjukpenning vid sjukdom som sätter ned den försäkrades arbetsförmåga med minst en fjärdedel.

Av 3 kap. 7 b § AFL framgår att sjukpenning enligt 7 § utges även när den försäkrade genomgår en medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering som syftar till att förebygga sjukdom eller att förkorta sjukdomstid eller att helt eller delvis förebygga eller häva nedsättning av arbetsförmågan. Som villkor för denna s.k. förebyggande sjukpenning gäller att behandlingen eller rehabiliteringen har ordinerats av läkare och ingår i en av Försäkringskassan godkänd plan. Arbetsförmågan ska anses nedsatt i den mån den försäkrade på grund av behandlingen eller rehabiliteringen är förhindrad att förvärvsarbeta.

I förarbetena till bestämmelserna anges bl.a. att den som genomgår en behandling som syftar till att förebygga att sjukdom eller nedsättning av arbetsförmågan uppstår bör kunna få ersättning i form av sjukpenning för den tid som behandlingen kräver. Avsikten är att sådan ersättning för inkomstbortfall ska kunna utges i samband med behandling som är resultat av en läkares bedömning att den försäkrade riskerar att bli sjuk och att de ordinerade åtgärderna väntas minska sjukdomsrisk. Behandlingen ska ingå i en plan, som Försäkringskassan först ska godkänna. Bestämmelsen avser situationer då den försäkrade deltar i en sjukdomsförebyggande behandlingsåtgärd. Det krävs att en läkare på grundval av vetenskap och beprövad erfarenhet har konstaterat att den försäkrade har en förhöjd sjukdomsrisk. Den sjukdom som kan befaras uppkomma ska vara av sådan art att den kan förväntas leda till nedsättning av arbetsförmågan. Vidare ska läkaren ha ordinerat deltagandet i behandlingen, som naturligtvis ska vara lämpad för att minska sjukdomsrisk (prop. 1990/91:141 s. 73 och 85).

Regeringsrätten gör följande bedömning.

I lagtexten anges som en av förutsättningarna för den förebyggande sjukpenningen att den försäkrade genomgår en medicinsk behandling eller medicinsk rehabilitering. Det är således inte tillräckligt att yttre omständigheter är gynnsamma för förebyggandet av en sjukdom. Av ordalydelsen följer att dessa omständigheter ska kombineras med någon form av behandling.

Av utredningen framgår att vistelsen i Thailand inte innefattat någon behandling i nu avsedd mening. Förutsättningar saknas därför att bifalla ansökan om förebyggande sjukpenning.

Regeringsrättens avgörande. Med bifall till överklagandet upphäver Regeringsrätten kammarrättens dom och fastställer länsrättens domslut.

Föredraget 2008-12-10, föredragande Bohlin, målnummer 4459-06

Sökord: Allmän försäkring

Litteratur: Prop. 1990/91:141 s. 73 och 85; prop. 1991/92:40 s. 34
